

מדברים משוב בקהילת אקדמיה-כיתה

מתווה זה פותח במסגרת של "מעבדה ארצית",
בהובלת ד"ר עינת נוטע-קורן וד"ר ליבי אופיר

המשוב לסטודנטים בהתנסות נועד לסייע ולתמוך בהתפתחות המקצועית שלהם כמורים לעתיד. כדי שמשוב יהיה מקדם ומועיל הוא צריך להיות מועבר בדרך נכונה – הן מבחינת אופן העברתו, הן מבחינת המבנה שלו ותוכנו. מאחר ששיחת משוב נתפסת פעמים רבות כמצב מלחיץ, מביך ואף מאיים, אנו מאמינות כי השיח המשותף של מורות/גננות מכשירות וסטודנטיות הוא הזדמנות פז להעברת מסרים מרגיעים של שותפות לדרך וחתירה למטרה אחת טובה. במתווה המוצע הסטודנטיות והמורות/גננות גם יחד ילמדו את הנושא, ינתחו תרחישים ויתנסו בהעברת משוב ובקבלת משוב.

תוך כדי העברת המפגש, חשוב לשזור ידע תיאורטי בתחום, שהוא עצום ומגוון. להלן לקט מצומצם של חומרים לעיון המנחה (בעברית):

["דע מה תשיב", אבני ראש"ה](#)

["שיח פדגוגי", ד"ר קובי גוטרמן](#)

["משוב דיאלוגי לאחר צפייה", מהלך השקפה, מכון מופ"ת](#)

[עקרון המשוב \(משוב לתלמידים\), ברנקו וייס](#)

["שבעה מפתחות למשוב אפקטיבי \(משוב לתלמידים\)", מאמר של גרנט וויגינס שתורגם בברנקו וייס](#)

["דע את השפעתך" \(משוב לתלמידים\), מאמר של ג'ון הטי שתורגם בברנקו וייס](#)

מאת:

יעל בן ארזה, מכללה ירושלים

עליזה ליפסקר, מכללת אורות ישראל, קמפוס אלקנה

אסתר גולדשטיין, מכללת אורות ישראל, קמפוס אלקנה

מתווה ללמידה והתנסות בהעברת משוב בקהילת אקדמיה-כיתה

למידה והתנסות בהעברת משוב באינטראקציה מורה/גננת מכשירה וסטודנטית

קהל היעד
קהילות אקדמיה-כיתה

חומרים נלווים

- שני סרטונים
- כרטיסיות 1-4
- מתווה לשיחת משוב בשישה צעדים

מבנה המפגשים

- חלק 1: פעילות פתיחה
- חלק 2: ניתוח חוויה או תרחיש חיוביים
- חלק 3: למידה של מתווה שיחת משוב
- חלק 4: ניתוח תרחיש לפי צעדי המתווה
- חלק 5: תרגול ויישום המתווה במשחק תפקידים
- חלק 6: סיכום המפגש

* בסוף המתווה מוצגת פעילות נוספת שיכולה לשמש חלופה לחלק מהמפגש הנוכחי, או בסיס למפגש נכרך

מהלך המפגש

חלק 1. פעילות פתיחה

[סרטון על מנהל הבנק הבינלאומי](#)

**חומרים
נלווים**

חשיפה לנושא המפגש, שיש בו רגישות ומורכבות, ממקום קליל ומשעשע.

מטרה

הפעילות

**עבודה
במליאה**

הצגת הסרטון בקהילה ועריכת דיון בעקבותיו. שאלות אפשריות לדיון:

- ◆ מה הפיקה העובדת מהשיחה הזאת?
- ◆ איך הרגיש המנהל במהלך השיחה ואחריה?
- ◆ האם זו שיחת משוב? מה חסר בה?
- ← אם כן – איך נוכל לתת משוב אחר?

חלק 2. ניתוח משוב שיצר חוויה חיובית

זיהוי המאפיינים של משוב מקדם באמצעות ניתוח תרחיש.

מטרה

- **כרטיסיה 1:** "ניתוח שיחת משוב מעצימה" ← הנחיות למשתתפות לפי חלופה א.
- **כרטיסיה 2:** "ניתוח תרחיש של שיחת משוב" ← הנחיות למשתתפות לפי חלופה ב.
- **סרטונים** (חלק שני בסרטון) – לרשותכן שתי אפשרויות (מיועד לחלופה ב):

**חומרים
נלווים**

[סרטון של שיחת משוב](#) – מדפ"ת לסטודנטית, אוניברסיטת בר-אילן ← החל מהדקה 3:35. לשימוש המנחה: [הסרטון עם הסברים](#).

הקישור לסרטון לצורך שליחה לסטודנטיות: <https://youtu.be/KySd51mJnLQ>

[סרטון של שיחת משוב](#) – מנהלת למורה, אוניברסיטת בר-אילן ← החל מהדקה 5:30. לשימוש המנחה: [הסרטון עם הסברים](#).

הקישור לסרטון לצורך שליחה לסטודנטיות:

<https://www.youtube.com/watch?v=cmzY2d1YBio>

חברות הקהילה יתחלקו לקבוצות מעורבות בנות 3-4 משתתפות, מורות/גננות וסטודנטיות. להלן שתי חלופות לפעילות:

הפעילות

עבודה בקבוצות

חלופה א (ההנחיות לקבוצה מוצגות בכרטיסייה 1)

מתנדבת אחת בכל קבוצה תתאר שיחת משוב מעצימה שהיא חוותה וקשורה בהוראה שלה (ממנהל, מפקח, מד"פית, עמיתה וכו').

בעקבות התיאור/החוויה שהוצגו, המשתתפות בקבוצה יזהו את המאפיינים במשוב שהפכו אותו למעצים.

* אם מתנדבת תעדיף לשתף בחוויה של משוב לא מעצים, הקבוצה תזהה מאפיינים חוסמים, ומהם תסיק על המאפיינים המעצימים.

חלופה ב (ההנחיות לקבוצה מוצגות בכרטיסייה 2)

המשתתפות בכל קבוצה יצפו בחלקן השני של אחד הסרטונים ויזהו בו את המאפיינים שהופכים את המשוב למקדם/יעיל.

• מד"פית לסטודנטית (החל מדקה 3:35): <https://youtu.be/KySd51mJnLQ>

• מנהלת למורה (החל מהדקה 5:30): <https://www.youtube.com/watch?v=cmzY2d1YBio>

מליאה

• כל קבוצה תשתף במאפיינים שזיהתה. כתבי על הלוח את המאפיינים של משוב מקדם ויעיל שהועלו.

• דונו במליאה בשאלה אם משוב מעצים הוא תמיד גם מקדם/יעיל.

עבודה במליאה

חלק 3. למידה של מתווה שיחת משוב

למידה של מתווה משוב מובנה.

מטרה

מתווה שיחת משוב: "מתווה לשיחת משוב בשישה צעדים"

חומרים
נלווים

כל משתתפת תקרא את מתווה שיחת המשוב (5 דקות). לאחר מכן יתקיים שיח במליאה (10 דקות).

שאלות אפשריות:

- מה מתחדש/מתחדד לכן ממתווה המשוב?
- מה הייתן רוצות לנסות או לעשות אחרת במשוב בהווה (כסטודנטיות – בקבלת המשוב, וכמורות/גננות – בהענקת משוב)?
- האם יש משהו שהייתן רוצות להוסיף למתווה או לשנות בו?

* כדאי לתת מקום בשיח לקול של הסטודנטיות כמי שמקבלות את המשוב, ושל המורות/הגננות כמי שנותנות אותו.

תשובות שעשויות לעלות: המתווה אינו מתייחס במפורש לעקרונות של משוב מקדם למידה, לחשיבות של דיאלוג, לאופן שבו מנוסחים המסרים (הקשבה אמפתית, מתן חיזוקים ודברי עידוד וכו'). כמו כן, אין במתווה פירוט על האופן שבו ידונו בדרכי ההתמודדות.

הפעילות

עבודה במליאה

עבודה
בקבוצות

חלק 4. ניתוח תרחיש לפי צעדי המתווה

מטרה לזוודא הבנת שלבי המתווה באמצעות ניתוח תרחיש.

- מתווה שיחת משוב: "מתווה לשיחת משוב בשישה צעדים"
- חלקו הראשון של אחד הסרטונים שהוצעו בחלק 2: [סרטון של שיחת משוב מד"פית לסטודנטית](#) – עד דקה 3:35, או הסרטון של שיחת המשוב של המנהלת למורה – עד הדקה 5:30
- **כרטיסייה 3:** "ניתוח תרחיש באמצעות מתווה שיחת המשוב"
- כרטיסייה 3 עם דוגמה לתשובות (לשימוש המנחה)

הפעילות

הקהילה תתחלק לקבוצות בנות 3-4 משתתפות (הקבוצות הקודמות או קבוצות חדשות). בכל קבוצה, המשתתפות יצפו יחד בשיחת המשוב שבאחד הסרטונים, וינתחו אותה על פי המתווה. הניתוח יהיה ביקורתי ויעלה חלופות להתנהלות השיחה. כל קבוצה תמלא את המשימות בכרטיסייה 3.

עבודה בקבוצות

שיתוף של תובנות מהניתוח.

עבודה במליאה

25 דק'

חלק 5. תרגול ויישום המתווה במשחק תפקידים

התנסות בשיחת משוב על פי מתווה המשוב.

- **כרטיסייה 4:** "התנסות בהעברה ובקבלה של משוב על פי מתווה המשוב" – תרחישים למשחק תפקידים

הפעילות

- כל שתי משתתפות יקיימו שתי שיחות משוב על פי ששת הצעדים שבמתווה. הבסיס לשיחה יהיה אחד משניים:
- "מקרה מהחיים" – פעילות או שיעור שהמשתתפות יבחרו מניסיונן.
- תרחישים שמוכיעים בכרטיסייה 4.
- כל משתתפת בזוג תמלא פעם תפקיד של סטודנטית ופעם תפקיד של מורה/גננת מכשירה.

עבודה בזוגות
(לא בהכרח
מורה-סטודנטית)

חלק 6. סיכום המפגש

הפעילות

- במידה ויש זמן, אחד הזוגות יציג שיחה אחת במליאה, והקהילה כולה תתייחס לשיחה.
- המשתתפות ישתפו בתחושות מההתנסות בזוגות ובדברים שנלמדו באמצעות מילוי התפקידים השונים.
- האם יש מקום בהקשר שלנו – הקהילה – לתת ולקבל משוב? מתי? כיצד?
- כל משתתפת תציין מה היא לוקחת מהמפגש להמשך, כנותנת משוב או כמקבלת משוב.

הצעה נוספת לפעילות נקודת המבט של מקבלות המשוב ושל מעניקות המשוב

פעילות זו יכולה לשמש חלופה לאחת הפעילויות המוצעות, או לשמש בסיס למפגש נפרד.

חשיפה, הקשבה ומתן מקום לשיח פתוח בנושא הצרכים השונים הקשורים בשיחות המשוב של המורות/גננות (מעניקות המשובים) ושל הסטודנטיות (מקבלות המשובים).

הפעילות

- המשתתפות יתחלקו לשתי קבוצות - קבוצה של מורות/גננות וקבוצה של סטודנטיות. כל קבוצה תדון בשאלות ייעודיות לה.
- שאלות אפשריות לדיון בקבוצת הסטודנטיות:
 - איך אתן מרגישות בשיחת המשוב שאתן מקבלות מהמורה/הגננת או מהמד"פית?
 - במה אתן מרגישות שאתן מתקדמות בעקבות המשוב?
 - מה בדרך נתינת המשוב גורם לכן להתקדם?
 - מה הייתן רוצות לקבל בשיחות המשוב, ואינכן מקבלות?
 - מה הייתן רוצות לבקש מקבוצות המורות/הגננות המכשירות?
- שאלות אפשריות לדיון בקבוצת המורות/הגננות:
 - איך אתן מרגישות בזמן נתינת המשוב לסטודנטיות? מה קשה? מה קל?
 - עד כמה אתן רואות התקדמות בעקבות המשוב?
 - מה הייתן רוצות שישתנה בשיחות אלה?
 - איך הייתה מצפונן מהסטודנטיות להגיב בעת השיחה ולאחריה?
 - מה הייתן רוצות לבקש מהן?

הפעילות

- נציגה מכל קבוצה תשתף בעיקרי הדברים שעלו בדיון הקבוצתי. לאחר מכן יתקיים דיון במליאה. שאלות אפשריות לדיון:
 - מה התחדד/התחדש לכן כששמעתן את הצד השני?
 - לאור זאת, מה אפשר לעשות אחרת?
 - טיפים חדשים שכדאי לאמץ לנתינת משוב מקדם ומעצים
 - טיפים לקבלת משוב
 - מסרים לקבוצה השנייה
- את סיכום הדיון הכתוב מומלץ להפיץ בקרב חברות הקהילה.